

Club Editor 1984 recupera la novel·la d'Aurora Bertrana sobre un poble sense homes

«Entre dos silencis» es va publicar per primer cop el 1958

EVA VÀZQUEZ / Girona

● Club Editor, el projecte impulsat fa 50 anys per Xavier Benguerel i Joan Sales i revitalitzat ara per Edicions de 1984, acaba de recuperar *Entre dos silencis*, una no-

vel·la d'Aurora Bertrana en la qual l'escriptora recrea la missió humanitària que al final de la II Guerra Mundial va portar-la a un poble francès on els nazis havien afusellat tots els homes durant l'ocupació.

Escrita originàriament en castellà amb el títol més explícit de *La aldea sin hombres*, *Entre dos silencis* es va acabar publicant el 1958 al Club dels Novel·listes de l'editorial Aymà traduïda al català per Joan Sales, la mediació del qual en el mecanoscrit va molestar tant Aurora Bertrana, que va acusar l'escriptor i editor de practicar un «intervencionisme patològic». La veritat és, però, que fora del canvi del tot arbitrari de Jean per Johann de Montmollin, un dels amics que van acollir l'escriptora en el seu exili suís, en la dedicatòria que encapçala el llibre, la traducció de Sales sosté amb un lirisme sense altisonàncies la història atroç

d'aquell poble fantasmal habitat només per les vídues dels afusellats durant l'ocupació nazi.

Va ser poc després de la signatura de l'armistici, que Jean i Erika de Montmollin van proposar a Aurora d'acompanyar-los en una missió humanitària a l'Alta Savoia per ajudar els supervivents de la guerra en la recuperació dels conreus i les cases. El que l'escriptora va veure a Etobon —Hernam a la novel·la—, però, superava els seus pitjors temors: ni un sol home havia sobreviscut a la represàlia dels alemanys per l'assassinat d'un tinent coronel als boscos del terme. En aquell llogarret desolat i humil, Bertrana va obli-

dar-se dels seus propis desenganys, afrontada al dolor veritablement colossal d'aquelles dones silencioses i endolades que havien vist morir els pares, els marits i els fills en una sola hora d'intensa metralla contra el mur del cementiri. «La meua vida interior pertanyia en absolut a aquell passat tràgic i brutal: l'espectre dels afusellats m'acompanyava arreu, em seguia les petjades», explica en un pròleg que és també un manifest programàtic sobre la seva concepció literària, que ha de ser, diu, equilibrada entre l'observació atenta de la realitat i la seva transmissió «sense entusiasmes excessius ni prejudicis pessimistes».

Aurora Bertrana va visitar el poble que va inspirar-li la novel·la després de l'armistici.

Un club de bona lectura

● Quan feia temps que el projecte del Club Editor s'esllanguia a Columna, que l'acollia des de 1989, Maria Bohigas, néta de Joan Sales, un dels fundadors d'aquella històrica aventura editorial nascuda el 1955, va decidir recuperar-ne els drets i el fons i oferir-los a un segell independent més en concordança amb l'ideari inicial. L'entesa va arribar amb Josep Cots i Edicions de 1984, una pulcríssima empresa de catalèg rigorós i traduccions impecables que ha assumit com a propis els principis del veterà Club dels Novel·listes: llançar no més de deu novetats a l'any

en edicions acurades, pensant en lectors exigents i atenent alhora la recuperació de l'important fons heretat i la incorporació d'autors contemporanis, catalans o estrangers. Significativament, el primer títol de la nova etapa del Club Editor ha estat *El testament*, de Benguerel, la novel·la amb què també es va estrenar el projecte original, el 1959. *Entre dos silencis* n'ha estat el segon, i és previst que els segueixin *Cròniques d'un mig estiu*, la primera obra publicada de Maria Antònia Oliver, i *L'hereva de Dona Obdúlia o Les temptacions*, de Llorenç Villalonga.